tionis deo subyceretur cui subyceren̄t iferiores vires qb̄ subyceret̄ corpus:ita q̄ p̄ma subiectio erat cā scōe:⁊ sic deinceps.manēte aūt causa maneret effectus.vñ sic q̄diu hō erat subditus deo nihil in corpis ptibus ꝓtingere poterat ꝛ̄ium aīe:ita etiā nihil in viribus aīe ꝓtingere poterat:qō supior rō nō ordinaret in deū:qō aūt in deū recte ordinatū est veniale pctū nō ē:⁊ ita veniale pctū in p̄mo statu ꝓtingere nō poterat:sic nec mors:nisi p̄ ordo mētis ad deū tolleretur:quod sine pctō mortali fieri non potuit.

Ad primum g̃ dōm:q̄ duplex ē dispositio. q̄dā est que necessaria est ad eē ei ad qō disponit:⁊ b̄ semp p̄cedit illud ad qō disponit:sic calor formā ignis.q̄daz vo dispositio ordinatur ad facilitatē eius ad qō disponit qō qdē sine ea eē pōt:ſz nō ita de facili: sic q̄ ligna pfundunt oleo vt inflāment̄ citi:⁊ sic veniale pctū est dispositio ad mortale.¶ Ad 2m dōm:q̄ Adā in p̄mo statu habebat li.ar.ad peccādū venialr:ſz b̄ nō poterat in actū exire nisi p̄us peccaret mortalr:⁊ rō huius dicta est. vel pōt dici q̄ comparādo li.ar.ad obm suū cōfirmatū nō erat: ſz cōparādo vnū ordinē ad aliuz habebat quādā ꝓfirmationē: vt.s.iferior ordo supiorē inuiolabilr sequeret̄.¶ Ad 3m dōz q̄ differt in potētys actiuis ⁊ passiuis:qz in potētys actiuis qō pōt in plus etiaz in minus pōt:vt q pōt ferre.100.lib.pōt etiā ferre.10. In potētys aūt passiuis ē ecōuerso:q eniz pōt pati a parvo pōt etiaz pati a maiori:vt si aliqs pōt vinci ab vno pōt etiā vinci a duobus:ſz nō cōuertit̄:⁊ talis potētia ē potētia peccādi.qui enī peccat a pctī sui cōcupiscētia vincitur.¶ Ad 4m dōz:q̄ rectitudo originalis iusticie in tantū repugnabat culpe mortali: vt simul cū ea eē non posset:tū culpa mortalis q̄ ei opposita erat ipsam p̄uare poterat. Ueniālis aūt culpa nec p̄uare iusticiā originalē poterat:cuius p̄ncipiū erat in ordine supioris ptis in deum a quo veniale pctū nō sepat: nec simlr poterat cū ea eē,ppter ordinē inferior sub supiori.¶ Ad 5m dōm:q̄ Adā ⁊ tū peccare nō posset venialr:tū poterat de hoc certus nō eē.q̄ enī habit̄ nobilissimi nos nō lateāt itelligit̄ de habitibus cognitiue partis:de q̄ pfectōe certitudo ē.nō āt de hītib̄ affectiue: q̄ latent vt in charitate patet. Et preterea si sciuisset nvlī poterat in pticulari nō cōsiderare. Uel melius dōm q̄ veniale dr̄ triplr.s.veniale ex genere vt vbū ociosuz. vēiale ex causa:vt qō ex īfirmitate vl ignorātia gerit̄:qō excusabilitatē quādā hz:⁊ est veniale ex euētu:sic culpā p̄cedētē mortalē cōfessio sequēs venialē facit:vt Ambro.dicit: qz relinquit̄ reatus temporalis pene.cum g̃ Aug.dicit q̄ credidit pctū eē veniale:itelligit̄ veniale ex cā:qō quādoq̄ etiā mortale est simplr.¶ Ad 6m dōm:q̄ sic in pte itellectiua speculatiua suprema pars est q̄ p̄ncipys p se notis ibet:ita in rōne practica suprema ps ē q̄ finis adheret: qz finis ī opabilib̄ est sic p̄ncipiū p̄mū idemōstrabile in speculatiuis:vt in 6o ⁊ 7o ethic.phs dicit.⁊ hec pars nō pōt de ordinata eē nisi per peccatū mortale:qō finē ꝛ̄iū ponit.ab ordine aūt bui̇ partis totus ordo originalis iusticie depēdebat:⁊ ideo nisi p̄us mortalr peccasset nulla īordinatio in eo eē potuisset.

¶ Expositio textus.

Dyabolus p serpentem tentabat in quo loquebat̄. Modus in quo angeli boni vel mali in assumptis corpibus log pnt. g̃.d.8.tact̄ ē. (Serpēs dict̄ ē eē callidior ⁊c.) Ur̄ hoc eē falsuz: qz qōcūq̄ al dyabolus assumpsisset eādē calliditatez habuisset:si ppa calliditate astut̄ nō erat:vt ipse subdit. ¶ Sed dōz:q̄ in his que visiblr gerebātur ea q̄ nō vident̄ itelligi poterāt.serpēs aūt: ⁊ si astutiam ad nocēdū homini spūalr ex se non hret:hz tamē astutiam ad nocēdū sibi corporalr.vnde astutia exterior serpētis astutiaz spūalem demonis designat:et iō callidior alys aiantibus dicit̄ ppter astutiam demonis qua mouebat̄:p quā ⁊ dyabolus designabat̄.(Sicut p energumios ⁊ phanaticos) Energumini dicunt̄ quasi iteri laborātes ab eo quod est in ⁊ erge quod ē labor.phanatici dicunt̄ ex hoc q̄ in phanis vel templis ydoloꝝ a demonibus responsa accipiebant:ſz vtrūq̄ hic p arreptis a demone accipit̄ (Auaritia īmoderata hīdi cupiditas ⁊c.) Hoc quod b̄ dr̄ de auaritia nō est itelligendū de ea fm q̄ est spāle vitiuz vnuz de 7.capitalibus:qz sic nō differt a superbia:que est appetit̄ īmoderatus ppzie excellentie: ſz sumitur hic auaritia put est generale vitiū ad oia peccata:que in appetitu quorūcūq̄ bonoꝝ nālium cōsistunt: vt curiositas superbia ⁊ hs: vt distinguit Aug.ii .super Gene.

¶ De origine illius peccati. ¶ Di. XXII.

Videtur diligēter inuestigandus eē que fuerit origo ⁊ radix illi peccati. Quidā putant quandā elationem in animo hois precessisse:ex q̄ dyaboli suggestioni cōsensit. Qd videt̄ Aug.innuere sup Genesim ita dicēs. Nō est putandus q̄ homo deijceret̄ nisi precessisset in eo q̄daz elatio comprimēda: vt per humilitatē peccati sciret q̄z falso de se presumpserit: ⁊ q̄ non bñ se habet natura si a faciēte recesserit. Itē in eodē. Quomodo verbis tentatoris crederet mulier deum se re bona ⁊ vtili prohibuisse:nisi inesset eius menti amor ille ppzie potestatis: ⁊ de se supba presumptio. Que per tētationē fuerat conuincēda aut perimenda. Deniq̄ nō contenta suasione serpentis: aspexit lignuz bonum esu:decorum aspectu:nec credens se inde posse mori forte putauit deum alicuius causa significationis illud dixisse. Ideo comedit ⁊ dedit viro suo fortassis cuz aliqua suasione quā scriptura intelligenda reliquit. Uel forte non fuit suaderi necesse:cuz eaz mortuam esse illo cibo inuideret vir. Sicut ergo non est permissus dyabolus tentare feminam nisi per serpentē: ita nec virum nisi per feminā. Ut sicut preceptuz dei per viruz venit ad mulierē:ita dyaboli tentatio per mulierem ad virum transiret.

¶ Qz alr locut̄ ē dyabolus ī mlīere q̄z in ꝓpēte.

In muliere vo que rōnalis erat nō est ipse locutus vt in serpente: ſz psuasio eius q̄uis instinctu adiuuaret iterius quod per serpentez gerebat exterius. Ex predictis tentationis modus atq̄z progressus insinuatur. Nec non etiam quod predixi mus innui videtur scilicet q̄ tentationez precesserit quedam electio ⁊ p̄sumptio in mēte hois.

¶ Obiectio cōtra illos q̄ dicūt elatiōez p̄cessisse in mente.

Quod si illa fuerit:non igitur alterius suggestione posterius peccauit: cum auctoritas tradat.ideo peccatuz dya-

boli incurabile esse: qz non suggestione: sz ppria superbia cecidit: bois vero curabile qz non per se: sz per aliũ cecidit: ⁊ ideo per aliũ surgere potuit. Quocirca predicta Aug. ꝟba peritũ ac diligentẽ lectorẽ efflagitant: que sic itelligere sane quimus. Nõ ducere ẽ homo. s. in actũ illius peccati: vt scilicet lignũ vetitũ ederet: ⁊ in has miserias per tentationẽ dyaboli: nisi elatio cõprimẽda precessisset: nõ vtiqz tentationem: sed opus peccati. Talis eni fuit ordinis processus. Dyabolus tentando dixit. Si comederitis eritis sicẽ dij: scientes bonũ ⁊ malum: quo audito statim menti mulieris subrepsit elatio quedaz ⁊ amor proprie potestatis. Ex quo placuit ei facere qõ dyabol⁹ suadebat: ⁊ vtiqz fecit. Suggestiõe igitur peccauit: quia tẽtatio precessit ex qua in mẽte eius orta est elatio: quã peccatum operis secutum est ⁊ pena peccati.

¶ Que fuit elatio mulieris.

Et talis quidem elatio in mente mulieris fuit pro certo: qua credidit ⁊ voluit habere similitudinẽ dei cuz equalitate quadam putãs illud eẽ verꝫ quod dyabolus dicebat: ⁊ ideo specialiter mulierez commemorat Aug. inquiens. Quomodo crederet mulier dyabolo nisi esset in mente eius de se superba presumptio. Et quod ibi sequit. scilicet q̃ per tentationẽ fuerat contincenda vel perimenda: ad mulierẽ referẽdũ est: vt itelligat: q̃ mlier non elatio fuerat per tentationẽ ⁊c.

¶ Que fuit elatio viri: an crediderit ⁊ voluerit quod mulier.

Solet q̃ri vtruz illa talis elatio ⁊ amor proprie potestatis in viro fuerit sicut in muliere. Ad qõ dicimus: qz Adaz non fuit seductus eo mõ quo mulier. Non enim putauit esse verum quod dyabolus suggerebat. In eo tamẽ fuisse seductũ credi potest q̃ commissum veniale putauerit quod peremptoriũ erat. Sed nec prior seductus fuit: nec in eo in quo mulier: vt crederet deũ illud lignuz ideo tangere prohibuisse: qz si tangerẽt fierent sicut dij. Verumtamẽ preuaricator fuit Adaz vt testat apostolus. Potuit ergo aliq̃ elatio menti eius inesse ilico post tentationez ex qua voluit lignũ vetitũ experiri: cuz mulierem non videret mortuam esca illa percepta. Unde Aug. super Genesim. Cũ apostolus Adam preuaricatorẽ fuisse ostẽdat dicẽs in similitudinẽ preuaricationis Ade: seductũ tamẽ negat. Ubi ait. Adaz nõ est seductus: sz mulier. Unde ⁊ iterrogatus nõ ait: mulier seduxit: me sz dixit. dedit mihi ⁊ comedi. Mulier vero inquit. serpens seduxit me. Hãc aũt seductionẽ proprie vocauit apostolus per quam id qõ suadebat cũ falsum esset: verũ putatũ est. s. q̃ deus lignũ illud ideo tãgere prohibuerit: qz sciebat eos si tetigissent sicẽ deos futuros tanq̃z eis diuinitatem inuideret: q̃ eos homines fecerat. Sed ⁊ si virũ propter aliquã mẽtis elationẽ q̃ deũ latere non poterat: sollicitauit aliqua experiẽdi cupiditas: cuz mulierẽ videret: accepta illa esca non eẽ mortuam: non tamẽ eũ arbitror si iã spũali mente p̃ditus erat vllo mõ credidisse quod dyabolus suggerebat.

¶ Quis plus peccauit adam vel eua.

Ex quo manifeste animaduerti põt qs eorũ plus peccauerit: Adã. s. vel eua Plus eniz videt peccasse mulier que voluit vsurpare diuinitatis eq̃litatez ⁊ nimia presumptione elata: credidit ita eẽ futurũ. Adam vero nec illud credidit: ⁊ de penitentia ⁊ dei misericordia cogitauit dum vxori morem gerens eius psuasioni cõsensit: nolens eam cõtristare: ⁊ a se alienatã relinquere: ne periret: arbitratus illud eẽ veniale: nõ mortale delictũ. Unde Aug. Apostolus inquit. Adã non est seductus. Qõ vtiqz ita accipi potest: vt intelligat non eẽ seductus prior. s. vel eo in quo mulier vt. s. crederet illud esse verũ. Eritis sicẽ dij. Sz putauit vtrũq̃z posse fieri: vt ⁊ vxori morẽ gereret. ⁊ p penitentiã veniã haberet. Minus g̃ peccauit q̃ de penitentia ⁊ dei misericordia cogitauit. postq̃z eni mulier seducta manducauit: eiqz dedit vt simul ederẽt noluit eã cõtristare: quã credebat sine suo solatio cõtabescere: ⁊ a se alienatã oino iterire. Nõ qdez carnali victus concupiscentia. quã nondũ senserat: sz amicabili quadaz beniuolentia. qua plerũq̃z fit: vt offendat de⁹ne offendat amicus: qõ eũ facere nõ debuisse: diuine snie iustus exitus idicauit. Ergo alio quodã modo ipse etiã deceptus est. Inexptus eni dine seueritatis in eo falli potuit: vt veniale crederet eẽ cõmissuz: sz dolo illo serpentino quo mulier seducta est. nullo modo arbitror illũ potuisse seduci. Ex his dat itelligi q̃ mulier plus peccauerit in qua maioris tumoris p̃sumptio fuit. Que etiã in se ⁊ in proximũ ⁊ in deum peccauit. Uir aũt tantũ in se ⁊ in deũ peccauit. Inde ẽt colligit q̃ mlier plus peccauerit: qz grauius punita est. Cui dictũ est. In dolore paries filios ⁊c.

¶ Qz p̃dicte sentẽtie aduersari videt.

Sed huic videt ꝟriũ qõ Aug. sup Gen. de viro ⁊ muliere petũ suum excusantibus ait. Dixit Adam. Mulier quam

dedisti mihi dedit mihi ⁊ comedi. Nõ dicẽ peccaui. Supbia enim hz ꝓfusionis deformitatẽ: nõ cõfessionis humilitatez. Nec etiam mulier cõfiteꝰ peccatũ: sed refert in alterũ dicẽs. Serpens decepit me: ⁊ comedi: in impari sexu: sz pari fastu. Ecce hic dicit Aug. qꝛ parem fastũ habuit mulier cũ viro. Pariter ꝯ supbierũt ⁊ pariter peccauerunt. Sz hoc ita determinari potest vt dicamus parem vtriusqꝫ fuisse fastuz in excusatione pcti ⁊ in esu ligni vetiti: sz disparem ⁊ in muliere multo maiorẽ in eo q credidit ⁊ voluit eẽ sicẽ deus: quod nõ vir. Verumtamẽ ⁊ de viro legit q voluit esse sicẽ deus. dicit enim Aug. super illũ locum psalmi. Qõ non rapui tũc exoluebã. Rapuit enim adam ⁊ eua presumẽs vt dyabolꝰ deinitate. Rape voluerũt dinitatẽ ⁊ perdiderunt felicitatẽ. Itẽ sup illũ locũ psalmi. Deꝰ qs similis tibi. Qui p se vult eẽ vt deus puerse vult eẽ similis deo: vt dyabolus q nolnit sub eo eẽ ⁊ hõ q vt seruus noluit teneri precepto: sed voluit vt nullo sibi dominante esse quasi deus. Itẽ super illũ locũ eplẽ. Nõ rapinã arbitratus est eẽ se equalẽ deo. Qꝛ nõ vsurpauit qõ suũ non eẽt: vt dyabolus ⁊ primus homo.

¶ Quorundã snia q adã ambierit esse vt deus: sed non credidit esse possibile.

Deo quibusdã videꝰ q etiaz adaz ambierit eẽ sicut deus: nõ tamen id credidit posse fieri: ⁊ iõ falsum eẽ qõ dyabolus promittebat: cognouit: ⁊ lz diuinitatis equalitatẽ cõcupiuerit: nõ tamẽ adeo exarsit: nec tãta est affectus ambitiõe: sicẽ mulier q illud posse fieri putauit: ⁊ iõ magis illud ambiendo supbiuit. Virũ aũt aliq̃ forte ambitiõis subreptio mouit: sz nõ ita vt illud putaret verũ vel possibile fore. Alijs aũt videꝰ iõ dictũ eẽ q adaz illud voluerit: qꝛ mulier de eo sumpta illud voluit sicẽ iquiunt peccatũ dz per vnũ hoiem itrasse in mũdũ. i. in humanã nãm: cũ tamẽ mulier ante virũ peccauerit: qꝛ p mlierẽ itrauit de viro factã. Vel potius iõ p hoiez dz itrasse: qꝛ etiã peccãte muliere: si vir nõ peccasset humanũ genus minime peccatis corruptuz periret. Minus ergo peccauit vir q̃z mulier.

¶ Obiectio ꝗ id quod dictum est virum minus peccasse.

Hs ãt opponi solet hmõ. Tribꝰ mõis vt ait Isido. pctm̃ geriꝰ. s. ignorãtia ifirmitate ⁊ idustria. Et grauius ẽ ifirmitate peccare q̃z ignorãtia. Grauius q̃z idustria q̃z ifirmitate. Eua aũt vi ex ignorãtia peccasse: qꝛ seducta fuit. Adã ꝯo ex idustria: qꝛ nõ fuit seductꝰ: vt apls ait. Ad qõ dicimꝰ: qꝛ lz Eua in hp ignorãtiã deliquerit: q putauit veꝛ eẽ qõ dyabolus suadebat: nõ tm̃ in hq̃n nouerit illud dei eẽ mãdatũ: ⁊ pctm̃ esse ⁊ ꝓtra agere: ⁊ iõ excusari a pctõ p ignorãtiã nõ potuit. Est enim ignorãtia q̃ excusat peccãtẽ: ⁊ est ignorãtia que nõ excusat: ⁊ est ignorãtia vincibilis: ⁊ est ignorantia inuincibilis. Excusatio ois tollitur vbi mãdatum non ignoratur.

¶ De triplici ignorantia que excusat ⁊ q̃ non.

Stãr ignorãtia triplex: eoꝝ. s. q scire nolũt cũ possint. q̃ nõ excusat: qꝛ ⁊ ipa pctm̃ ẽ: ⁊ eoꝝ q volũt: sz non pñt. q̃ excusat ⁊ est pena pcti ⁊ nõ pctm̃: ⁊ eorũ q q̃si simplr nesciũt: nõ renuẽtes vl pponẽtes scire. que neminẽ plene excusat: sz sic fortasse vt minꝰ puniat. Vñ Aug. ad valentinũ Eis auferẽ excusatio q mãdata dõi nouerũt. quã solẽt hre hoies de ignorãtia: ⁊ licz grauꝰ sit peccare sciẽter q̃z nesciẽter. nõ iõ tm̃ ꝓfugiẽdũ est ad ignorãtie tenebras vt in eis quisq̃z excusationez reqrat. Aliud ẽ enim nescisse. aliud scire noluisse. qꝛ in eis q itelligere noluerũt ipsa ignorãtia peccatũ ẽ. In eis ꝯo q nõ potuerũt pena pcti. Ignorãtia ꝯo q̃ nõ ẽ eoꝝ q scire volũt: sz eoꝝ qui tãq̃z simpliciter nesciunt nullus sic excusat vt eterno igne nõ ardeat: sz fortasse vt minus ardeat. Nõ igit mulier excusatiõez habuit de ignorantia cũ ⁊ mandatum nouerit: ⁊ peccatũ esse secus agere non ignorauit.

¶ Vnde pcesserit cõsensus illius peccati cuz nã hominis esset incorrupta.

Solet ẽr q̃ri: cuz sine vitio eẽt nã hois: vñ ꝓsensus mali pcesserit? Ad qõ rñderi põt: qꝛ ex lib. arb. ppzie volũtatis fuit: ⁊ in ipso. n. ⁊ in alio cã extitit: vt fieret deterior. In alio qꝛ i dyabolo: q suasit: in ipso qꝛ volũtate liberi arb. cõsensit: ⁊ cũ lib. arb. sit bonuz. ex re vtiqz bona: malus ille ꝓsensus puenit: ⁊ ita ex bono malum manauit. De hoc aũt in sequẽti plenꝰ tractabimus: cũ origo mali: ⁊ in q̃ re calescat: iuestigabit.

¶ An voluntas precesserit illud peccatũ.

Si ꝯo q̃rit vtrũ volũtas illõ pctm̃ pcesserit? Dicimus qꝛ pctm̃ illud: ⁊ in voluntate ⁊ in actu ꝓsistit: ⁊ volũtas actũ pcessit. Sz ipsaz volũtatẽ alia hois volũtas mala nõ preit atqz ex dyaboli psuasione ⁊ hominis arbitrio illa voluntas mala prodijt: q̃ iusticiam deseruit: ⁊ iniquitatẽ inchoauit ⁊ ipa voluntas iniquitas fuit.

¶ Diuisio textus.

Postquã determinauit p̃ncipium humani casus ex pte tentatoris. Nc determinat p̃ncipium ĩtrinsecum ex parte ipi⁹ hois peccãtis. Et diuidit in ptes duas. In p̃ma ingrit quod fuerit in hoie p̃mum pctũ origo ⁊ redix pctõꝝ sequentiũ. In scõa iquirit qd fuerit p̃ncipium illius p̃mi peccati. ibi. (Solet ẽt queri ⁊c.) Prima diuidit in ptes tres. In p̃ma dicit q̃ p̃mũ pctũ in hoie fuit elatio. In scõa ostendendo q̃ diuersimode fuit in viro ⁊ muliere ibi. (Et talis qdez elatio.) In 3ª ex B cõcludit pctũ mulieris grauius pctõ viri fuisse ibi. (Ex quo manifeste aĩaducti pot.) Circa p̃mũ tria facit. Primo ponit quorũdã opinionẽ ⁊ rõnes eoꝝ ponentiũ superbiã in corde hois etiã tentationẽ demonis pcessisse. Scõo obycit ĩ cõtrariũ ibi. (Or si ita fuerit ⁊c.) Tertio determinat vtutẽ ibi. (Or circa pdcã Aug.) (Et talis qdẽ ⁊c.) Nc oñdit q̃lis fuerit elatio viri ⁊ mulieris. Et p̃mo q̃lis fuerit elatio mlieris. 2º q̃lis fuerit elatio viri ibi. (Solet q̃ri vtꝝ talis) (Ex q̃ manifeste ⁊c.) Nc ꝛcludit ex pdictis q̃ pctũ mulieris grauius fuit pctõ viri. Et p̃mo oñdit ppositũ. Scõo obycit ĩ contrarium ibi. (Sz B videt ꝛriũ.) q̃ aũt pctũ mlieris grauius fuerit oñdit triplr. Primo ex motiuo ad peccãdũ: qr ex maiori supbia. Scõo ex offensa: qr in plures peccauit ibi. (Que etiaz in se.) Tertio ex pena: qr grauius punita ẽ ibi. (Inde etiaz colligitur.) (Sz B videt ꝛriuz ⁊c.) Nc obycit ꝫ hoc qõ dictũ est. Et p̃mo ostẽdit equale fuisse pctũ. Scõo oñdit peccatũ viri fuisse grauius ibi. (Nis aũt opponi solet.) ¶ Circa p̃mũ duo facit fm q̃ duas auctates ꝛtra definita iduc. Scõa icipit ibi (Uerũtamẽ ⁊ de viro ⁊c.) Quelz aũt istaꝝ partiũ diuidit ĩ obiectionẽ ⁊ rñsionẽ. (Solet etiã q̃ri ⁊c.) Nc ingrit qõ fuerit p̃ncipiũ illius pctĩ: ⁊ diuiditur in duas partes fz q̃ duas mouet qõnes. Secunda incipit ibi. (Si vero queritur ⁊c.)

¶ Questio. I.

Hic duo querunt. Prio de pctõ p̃mi hominis. Secundo de ignorãtia.

¶ Circa p̃mũ q̃runt tria. Primo qõ fuerit primũ pctũ fm genus. Scõo qd hõ peccãdo appetyt. Tertio quis plus peccauit vtrũ vir vel mulier.

¶ Utruz p̃mũ peccatũ hois fuerit superbia. I.

A D primuz sic ꝓcedit. Uidet q̃ supbia nõ fuit p̃mũ hois peccatum. Discredere. n. vba dĩna pctũ ĩfidelitatis est: sed pctũ hois ex B ꝓcessisse vt: q̃ vba dĩ discredidit: vel de eis dubitauit: vt supra dictũ ẽ. g̃ p̃mũ peccatũ hois fuit ifidelitas. ¶ P. in spũali edificio p̃muz fundamẽtũ est fides: vt Deb. ii°. dr. Sz fidei opponit infidelitas. g̃ etiã in ꝓgressu pditionis humane p̃mũ pctũ fuit infidelitas: ⁊ nõ supbia. ¶ P. Ro. 5. dr. Per iobediẽtiã vnius hois pctõres ꝛstituti sunt multi: ⁊ logtur ibi de peccato p̃mi hois. per peccatũ enĩ moꝛs in mũdũ intrauit. g̃ p̃mum peccatũ est iobedientia. ¶ P. spes peccati determinat ex motiuo ad peccãdũ: fz mulier mota fuit ad peccãdũ ex delectabili fm gustuz. vñ dr Gen. 3. Uidẽs g̃ mulier lignũ ⁊c. Cũ g̃ circa delectabile ad esum sit gula: vr q̃ p̃mũ hois peccatũ sit gulla. ¶ P. ꝓmissio demonis mulierẽ ad peccãdũ instigauit: fz demõ ꝓmisit pfectiõez scie. g̃ ex appetitu scie peccauit: fz imoderat⁹ appetit⁹ sciẽdi ẽ curiositas. g̃ p̃m⁹ peccatũ ẽ curiositas. ¶ P. gcũq̃ nõ fac illõ qõ facere tenetur peccat pctõ omissiõis: fz tenebat hõ ĩ tẽtatiõe ꝓferre de precepto iniũcto: qr si ꝛtulisset nõ peccasset. g̃ vr q̃ pctõ omissiõis p̃ peccauerit. ¶ P. p̃m⁹ pctũ hois fuit radix ⁊ origo sequẽtiũ pctõꝝ: fz sic dr p̃ Thi. vlti°. Radix oĩum maloꝝ ẽ cupiditas. ergo vr q̃ p̃mũ peccatũ fuit cupiditas: et non superbia vel elatio: vt in lra dr.

Sed cõtra ẽ qõ dr Eccle. ii°. Initiũ oĩs pctĩ supbia ẽ: fz ĩ p̃ pctõ hois oẽ pctũ initiũ sũpsit. g̃ p̃m⁹ pctũ fuit supbia. ¶ P. dyabol⁹ tẽtãs hoiez sui imitatorẽ coact⁹ ẽ reddet: fz õmõ p supbiã peccauit: vt. s. dez ẽ. g̃ ⁊ hõ.

Respõdeo dez: q̃ ꝛtingit qñq̃ in vno actu plurium pctõꝝ deformitates ĩtueniri: fz illa deformitas ẽ p̃ncipalior ⁊ formalior ꝛplẽs spez pctĩ q̃ ex p̃ncipali motiuo relinquit in qõ ordinant alia: qr finis ẽ id qõ p̃m cadit in volũtate ex q̃ ẽ origo pctĩ: ⁊ ex fine actus morales specificant. vñ pbs dic ĩ. 6. ethic. q̃ si aliq̃s mechat: vt accipiat lucrũ magis auarus seu iniustus q̃z mech⁹ ẽ. fz B dico q̃ in p̃ pctõ hois multe deformitates apparẽt. vñ magr supra in eo notauit gullã inanẽ glĩaz ⁊ auariciã: pp qõ vnum: pctũ multiplex pot dici: nihilomin⁹ tũ sunt oĩa alia mãlia respcũ supbie: qr ad finẽ excellẽtie ꝛnde omnia ordinauit: sic ꝓmissio demonis oñdit: q̃ ad pctũ istigauit. dic enĩ. Eritis sic dy. Gen. 3. ⁊ merito vtriusq̃ pctũ ⁊ demõis ⁊ hois ĩcepit: qr oĩum alioꝝ pctõꝝ defect⁹ aliq̃s occasio solet eẽ. sola vo supbia ẽ q̃ fundamẽtũ ex pfectiõe sumit. vñ Aug. dic q̃ etiã bonis opibus ĩsidiatur vt pereant.

Ad primuz g̃ dez: q̃ nõ crediderũt deũ falsuz dixisse. B. n. simplr ifidelitatis fuisset: fz crediderũt forte alio mõ itelligẽdũ forte meta. vel ad aliqd significãdũ dictũ. ¶ Uel dez: q̃ ex ipsa electiõe q̃ illõ qõ p̃mittebat appetebãt oclus mẽtis ipedit⁹ fuit ne actualr vitatẽ dĩni dicti attẽderẽt fm q̃ oĩs malus aliquo mõ ignorãs ẽ: fz talis ignorãtia vel dubietas ẽt credẽdoꝝ ifidelitatẽ nõ facit. ¶ Ad 2ᵐ dez: q̃ ordo ꝛpõnis est ꝛri⁹ ordini resolõnis: qr qõ ẽ p̃mũ in ꝛpõne ẽ vltimũ in resolõne: ⁊ iõ nõ segtur q̃ si fides ẽ p̃ma in ꝛpõne edificij spũalis q̃ ifidelitas sit p̃ma in resolõne eiusdẽ. ¶ Ad 3ᵐ dez: q̃ iobediẽtia duplr sumit. qñq̃ enĩ est spãle pctũ: qñ. s. ex ꝛtẽptu precepti aliq̃s spãlr peccat: qñq̃ aũt sumit p̃ut est ꝛditio gnãlis ꝛnis oẽ pctũ mortale. cũ. n. p̃ceptũ legis act⁹ oĩuz vtutũ ordinet: ꝛnis est vt qõlibz vitiũ trãsgressionẽ annexaz p̃cepti hẽat ⁊ iobediẽtiã: ⁊ sic dr. p iobediẽtiã vni⁹ ⁊c. ¶ Ad q̃rtũ dez: q̃ motiuũ gule nõ fuit p̃ncipale motiuũ: fz secẽariũ ⁊ ordinatũ ad aliõ: vt dictũ ẽ. ¶ Ad 5ᵐ dez: q̃ nõ peccauit mulier in B q̃ appeteret scĩaz eoꝝ q̃ ad ipsaz nõ ptinebãt: qr B curiositas fuisset: fz in hoc q̃ in scĩa eminẽtiaz desiderauit vt in B quodãmõ deo equaret. ¶ Ad 6ᵐ dez: q̃ nõ tenebatur tũc ꝛferre: qr ẽt sine collatiõe poterat tẽtatiõi resistere Ul dez meli⁹ q̃ fuit ibi omissio nõ p̃ut ẽ spãle pctũ: fz p̃ut ẽ ꝛnis oẽ peccatũ. In oĩ. n. pctõ cõe ẽ B q̃ aliq̃s nõ fac qõ in se ẽ ad resistẽdũ pctõ: qõ si faceret nõ peccaret. ¶ Ad 7ᵐ dicẽdũ: q̃ cupiditas triplr sumit. Uno° p̃ut ẽ spãle peccatũ: ⁊ hz mãz spãlẽ. s. bona ad vsuz vite ptinẽtia: p̃ut possidenĩ: ⁊ sic nõ ẽ radix oĩs pctĩ nisi fz q̃ ifra magr dic q̃ nõ est aliqd gen⁹ pctĩ: qõ nõ iterdũ ex auaricia oriat. Scõo mõ dr cupiditas: vt ẽ gnãle peccatũ p̃ut ẽ imoderat⁹ appetit⁹ habẽdi qõcũq̃ vel scĩaz vel possessionẽ vel qõlibz aliud: ⁊ B mõ supra magr dixit in p̃ pctõ hois eẽ auariciam: ⁊ hos duos modos ponit Aug. ii. sup Gen. Tertio mõ p̃ut nõ est peccatuz: fz radix pctĩ p̃ut dicit quãdã p̃nitatem appetit⁹ vt ĩclinetur ad aliqd inordinate appetendũ in actu: ⁊ cõstat q̃ p̃mo modo vt cupiditas est speciale peccatuz homo ex auaricia non peccauit.

¶ Utrum peccatum hominis fuerit hoc q̃ appetierit esse (sicut deus. II.

A D secundũ sic ꝓcedit. Uidet q̃ peccatũ hois non fuerit in B q̃ appetyt eẽ sicut deus. Cõpleta enĩ volũtas prudẽtis de ipoli eẽ nõ pot: ⁊ pcipue de illo qõ in apprehensione nõ cadit: fz aliquã creaturã esse sicut de⁹ ẽ ipossibile nec in itellectu capi pot. g̃ B mõ nõ appetyt: cũ

prudẽtias: ⁊ reliquas vtutes haberet: vt infra magister dicit. ¶ Si dicat q̃ nõ appetyt esse sicut deus per equalitatẽ: sed per similitudinẽ. ¶ Cõtra. sicut dicit Aug. amor est eorũ q̃ habent: sed appetit⁹ eorũ que nõ habent. cũ ergo hõ in sui creatione ad dei similitudinẽ fact⁹ sit: videt q̃ ꝗ hõ nõ appetyt. ¶ P. ostat q̃ malũ p̃ expientiã deus scire nõ põt: sz scia boni ⁊ mali intelligit de malo p̃ expiẽtiã que p̃us erat per cognitionẽ tñ. ergo vr̃ q̃ ex hoc q̃ appetyt sciam boni ⁊ mali dei similitudinẽ nõ affectauit. ¶ P. ꝗs dicit in. io⁹. ethycorũ q̃ debemus nos in diuina trahere q̃tũ possum⁹: q̃ ipse nobis diuina nõ inuidet: vt quidaz poeta mẽtiebat. Dyo. aũt ⁊ Aug. dicũt q̃ ad deũ accedit nõ loco: sed similitudine. cũ ergo ad ipm accedere debeamus. vt in ps. dr. Accedite ad eũ ⁊ illu. vr̃ q̃ non peccauit in hoc q̃ dei similitudinem appetyt. ¶ P. nullus peccat in appetẽdo illud qõ naturaliter desiderat: sed oẽs boies: vt ꝗs dicit: natura desiderant scire: cũ ergo nõ appetyt diuinã similitudinez: nisi in scia vt vba serpẽtis ostendunt: videt q̃ in appetendo dei similitudinem non peccauit.

Sz contra est qõ in lra dr̃ p̃ Aug. Qui puerse vult eẽ sicut deus puerse vult esse silis deo vt dyabolus ⁊ homo. Hoc ẽt videt ex iproperio dei qõ genẽ. 3⁹ ponit. Ecce Adã quasi vnus ex no. ⁊c.

Respondeo dõm est. q̃ hõ q̃tuz ad aliqd appetyt esse sicut deus: quantum vero ad aliquid non. Si. n. sic dicat equalitatem in aliqua pfectione sic hõ noluit q̃ ipse hẽret tantã sciaz: vel potẽtiã: vel bonitatẽ q̃tam hz deus: q̃ hoc ipm ipossibile ⁊ icogitabile est: sed q̃tũ ad aliquẽ modũ hñdi voluit deo parificari tã hõ q̃ dyabolus: vt. s. vterq̃z hẽret pfectionẽ sibi datã sicut hz deus ꝓm aliquẽ modũ: sed differẽter: q̃ superbus angelus appetyt talẽ equalitatẽ in ptãte: sed homo in scia: cuius rõ est: q̃ p̃mus angelus iter alias creaturas excellẽtior erat. vnde quodãmodo ex ordine sue nature influẽtiã sup alias creaturas hẽbat: voluit ergo dignitati sue nature innixus: vt ipse p̃ncipiũ quoddã creaturarũ sequentiuz existeret: ⁊ gubernationis: ⁊ causalitatis cuiusdã modi: tamẽ sub p̃mo p̃ncipio a quo suã potentiã recognoscebat: sed hoc ꝓ dignitatẽ nature sue adipisci plumebat: non ex diuino munere supaddito. homo vo qui creaturis inferiorib⁹ suppositus erat: vt eas regeret: ⁊ eis vtereẽ nõ tã per potentiam q̃ per prudẽtiã: hoc modo appetyt vt per nature sue ꝓditionem: ⁊ ligni ꝓhibiti edulium tantã scientie plenitudinem cõsequereẽ: vt ex lumine ꝓprie rõnis: qõ tñ a deo sibi collatum esse credebat: ⁊ seipsum regeret in omnib⁹: ⁊ iferioza sibi subiecta. Unde August. dicit: q̃ noluit vt seruus teneri esse p̃cepto quasi ab alio regula per lumẽ nãli lumini superadditũ. Et hoc etiã vba serpẽtis ostẽdũt: qui p̃misit sciam boni ⁊ mali qõ ad actiões ptinet: ⁊ ad gubernationẽ rex.

Ad primum ergo dõm q̃ electio in tantum cecat oculos mẽtis: vt illud estimet eẽ possibile: qõ possibile non est. vnde potuit eẽ: vt ad vba serpẽtis homo excellentiam inordinate appeteret in cõi: ex illo appetitu vo excecatus puersum iudiciuz de impossibili p̃ferret: ⁊ sic appetitus declinareẽ ad hũc excellẽtie modũ. Uel dicẽduz q̃ equalitatẽ equiparãtie: qõ impossibile est ⁊ cogitari non põt: non appetyt: sed assimilationem quãdã vt dictum est: quam cogitare potuit. ¶ Ad secũdum dicẽdum. q̃ similitudinem naturalis dignitatis quam in creatione accepit appetendo non peccauit: sed quia ipse super ꝗ aliam similitudinez appetyt: vt. s. sicut deus lumine sue nature omnia regit ⁊ gubernat: ita etiam homo per naturale lumen rationis sibi subdita gubernaret: ⁊ seipsuz sine adiutorio exteriozis luminis. ¶ Ad tertium dicẽdum. q̃ homo non appetyt mala per experientiam sciẽtie: sed per indicium: sed hoc ꝓsecutum est ex peccato suo q̃ maluz p̃ experimẽtum cognosceret vt sic: ⁊ demonis p̃missio verificareẽ incõpleta: cuius cõsuetudo est vt dubys verbis homines fallat: ⁊ vt nomen arboris impositum non frustra videat. ¶ Ad quartum dicendum. q̃ ad dei similitudinem accedendum est ꝓm modum ⁊ ordinem vnicuiq̃z a deo p̃stitum: sed qui proprio motu ad dei similitudinem accesserit peruerse vult esse similis deo. vt Augustinus dicit ĩ littera. omnis enim peccator appetit similitudinẽ dei: cum nihil sit appetibile: nisi p̃ut eius similitudinem habet: sed in hoc peccat: quia querit eius similitudinem inordinate: ⁊ in quo querenda non est. ¶ Ad quintum dicendum. q̃ non peccauit in hoc q̃ scientiam appetyt: sed quia inordinate appetyt. vt dictum est.

¶ Utrum mulier grauius peccauerit q̃ vir. III.

Ad tertiuz sic procedit. videt q̃ mulier grauius q̃ vir non peccauerat. Utervz enim elationis vitio peccauit sed elatio illa non fuit: nisi in hoc q̃ dei similitudinem peruerse appetierũt. ergo videtur q̃ vterq̃z idẽ appetyt: ⁊ qualiter peccauerunt. ¶ P. ifirmitas peccatum excusat: sed mulier infirmior fuit viro: propter quod dyabolus vt dictum est supra: eaz p̃mo aggressus ẽ. ergo videtur q̃ ipsa minus peccauerit. ¶ P. propter hoc peccatum demonis grauius iudicatur q̃ peccatum hominis: q̃ eminentiorem cognitionez de deo habebat: sed vir magis erat preditus spirituali mente q̃ mulier. vt in littera dicitur. ergo videt q̃ ipse grauius peccauerit. ¶ Preterea. regimen mulieris ad virum pertinebat. vnde ⁊ supra dictum est q̃ per virum ad mulierem preceptum delatum est. ergo videt q̃ etiam peccatum mulieris viro imputandum sit ⁊ magis aggrauandum. ¶ P. peccare ex cõsideratione misericordie diuine videt esse peccatum presumptionis que est species peccati in spiritũ sanctũ: qõ est grauissimum. cum ergo vir peccauerit cogitans de dei misericordia. vt in lra dr̃: vr̃ q̃ ipe graui⁹ peccauerit q̃ mlier.

Sed contra Peccatum a dyabolo puenit in mulierem: ⁊ a muliere in virum: sed dyabolus graui⁹ peccauit q̃ mulier. g̃ ⁊ mulier graui⁹ q̃ vir. ¶ P. ad idẽ sunt ea que in lra adducunt.

Respondeo dicẽdum. q̃ sicut supra dictum est: nõ est incõueniẽs q̃ duoz peccatoz vnũ sit altero grauius diuersis circũstãtys consideratis. illud tamẽ simpl'r grauius dicẽdum est qõ in pluribus siue potiozibus p̃ponderat: illud autem potissimum quolibz peccato est qõ ad peccatũ mouet vt p̃us dcũ est. ⁊ ideo ꝓm ꝗ maxime grauitas peccati attẽdẽda est. ⁊ ꝓm hoc pz q̃ peccatum mulieris grauius est: mulier enim ex sola elatione mẽtis ad peccandũ mota fuit: vir autez non ex sola elatione: sed simul cum hoc ex quadã amicabili benignitate ad vxorẽ qõ aliquo modo peccatũ eius mitigat. Itẽ elatio q̃ mouit mulierẽ maior fuit q̃ elatio. que mouit virum. In muliere enĩ talis fuit elationis progressus. vt ad verba serpentis tantum excellentie appetituz cõciperet: vt iudiciũ rõnis puerteret: ⁊ crederet hoc possibile ⁊ verum: qõ dyabolus dicebat: ⁊ propter hoc dicit esse seducta. In viro autem non tantum exercuit in p̃ncipio amor proprie excellentie vt iudicium eius peruerteret quasi crederet hoc eẽ futurum: sed quia illud valet si possibile foret: ⁊ ideo non dicit fuisse seductus: sed tamen talis elatio ad experiendum ipsum incitauit. vnde aliquam dubitationem elatio in eo fecit que in muliere firmam opinionẽ conceperat: ⁊ ideo etiaz voluntas mulieris perfecta consecuta est in appetitum diuine similitudinis: sed viri impfecta. s. sub conditione si possibile foret.

Ad primuz ergo dom. q sicut ex pdictis. pz: lz id quodāmodo vtercz appetierit: nō tñ equalr: qd enim credit esse possibile cōpletū desideriū bz: id vo qd impossibile credit esse possibile vel de cuius possibilitate dubitat bz desideriū ꝓditionatū tñ: qz homo illud vellet si possibile foret: qz ergo mēs mulieris p elationem ad vba serpētis ꝓceptā in tantū excecata est: vt illud possibile crederet qd dyabolus pmittebat: cōpletū desideriū habuit: vir vo incōpletū: quia hoc possibile nō credidit ¶ Ad 2m dicēdum q in muliere nō erat tāta debilitas qn pctō resistere possz: vñ cuius debilitas mulieris sit aliqua circūstātia diminuēs peccatuz ipsius per cōparationē ad virū: nō tñ simplr minus peccatū fecit. ¶ Et silr dom ad 3m z 4m. ¶ Ad 5m dicēduz. q cogitare de dei misericordia cum pposito penitēdi z resiliēdi a pctō nō facit plumptionis peccatū: sed magis peccatū alleuiat: sz cogitare de dei misericordia sine pposito penitēdi hoc plumptionis est: z ꝓtemptus diuine iusticie: nec sic adam de misericordia cogitauit.

¶ Questio. II.

Deinde queritur de ignorātia de q fit mētio in lra. Et querunt duo. Primo an ignorātia peccatuz sit Secūdo an peccatum excuset.

¶ Utrum ignorantia sit peccatū. I.

Ad primum sic pcedit. vr q ignorātia pctm non sit. Omne enī pctm. vt Aug. dicit: ē in volūtate: ignorātia aūt est in itellectu. ergo non est pctm. ¶ P. oē pctm est origiale vel actuale: sed ignorātia nō est originale pctm: sed magis ꝓcupiscētia: vt ifra dicet: nec etiā est actuale: qz nō est dictū vel factū vel ꝓcupitū cōtra legē dei. ergo ignorātia non est pctm. ¶ P. oē pctm ꝓsistit in defectu alicuius act: z nō in defectu alicuius habitus: alias aliqs dormiēdo peccaret: ignorātia aūt magis opponit habitui q̄ actui. g idē qd pus. ¶ P. ignorās in ignorātia sua ꝓtinue manet. si ergo ipm ignorare pctm esset: vr q ꝓtinue peccaret: nō. n. apparet rō: quare magis nūc sit peccatuz q̄ pus: sed B vr graue dicere. g vr q ignorātia nō sit pctm. ¶ P. Aug. dicit q oē peccatū est volūtariū: ignorātia aūt nō est volūtariū: cum ab hoib nālr scia desideret fm phm. ergo non est peccatum.

Sed contra. est qd p Cor. 14. dr. Qui ignorat ignorabit: z logt de ignorātia reprobationis: sed nulli debet reprobatio: nisi p pctō mortali. g ignorantia est peccatū mortale. ¶ P. Ysa. 5o dr. Propterea captiuus duct est ppls meus: qz nō ha. sci. sed pena nō debet nisi culpe. ergo carere scia est culpa.

Respondeo q qdā dixerūt nullā ignorātiā q̄tuz in se est culpam esse: sed rōne alicuius annexi vel pcedētis vel sequētis: pcedētis vt cause. s. negligentie adiscendi: sequētis vt effect. s. alicui ꝓiordinati act qui ignorātiā segt: sz qz de rōne culpe nō est plus: nisi q sit puatio alicui qd debitū est bre in ptāte eius q puat exns: ideo et ipsam ignorātiā fm se possum culpam dicere: si tñ ignorātia puatiue: z nō negatiue accipiat: z dico ignorātia puatiue acceptā: que est eius qdez qd qs nat est adiscere: qcqd sit illud: nō. n. idē est qd oēs scire tenent: cū ad plura sciēda qdā magis alys teneat. vñ aliq ignorātia est pctm vni que nō est peccatū alteri. vnicuiq enī peccatū est ignorantia eoz que ad bonos mores: z fidei vitatē ptinet: sz alicui ī offo ꝓstituto est et peccatū ignorātia eoz que ad suū officiū ptinet: nec est mirū: si B ipm q est scia carere pctm est ei q pōt: z tenet bre: cū et carere aliq corpali ad officiū ptinēte peccatū sit vt tōsura vel veste ad offm accōmodata: z q ista in se pctā sint: pēa ostēdit que p eis iuste ifligit.

Ad primum q dom. q eē in volūtate ꝓtigit duplr vel sic in subo: z hoc mō nō oē peccatum in volūtate est: aliqd enī est in ꝓcupiscibili vel irascibili: z sic de alys virib: vel sic in cā. vt. s. ipsa volūtas sit dna eius qd in ea esse dr: q̄si ī eius ptāte exns: z B mō oē peccatuz ī volūtate est et ignorātia: ipa. n. volūtas impat alys virib: z itellectui. vñ act aliaz viriū sunt in ptāte volūtatis z defect eaz. s. solū illi qui rōni obediūt. ¶ Ad 2m dom. q ignorātia nō est originale peccatū: non enī ignorātia imputat puero in peccatū añq ad tps deputatū venerit: sed est peccatū actuale eo mō quo omissio peccatuz actuale dr: z eodē mō ꝓuenit peccati actualis ōscriptio ignorātie: sicut omissioni: qd q̄lr sit ifra dicet. ¶ Ad 3m dom. q q̄uis scia cui opponit ignorātia nō sit actus qui est opatio: sed hitus tñ per opationē aliquā que est in ptāte volūtatis acqrit. z ideo hocipm qd est scia z bre voluntati subm est: z per ꝓns hoc qd est scia carere: z ide est q culpe rōnē bz. ¶ Ad 4m dom: q peccatū omissionis non bz rōnez culpe: nisi ex hoc q opponit pcepto affirmatiuo legis naturalis vel scripte. Preceptum autē affirmatiuum obligat semper: sed nō ad semp: z ideo oīs omissio pro illo tempore est peccatum in actu in quo quis per pceptū obligat: z quotiēs illud tēpus reuertit totiēs peccatū multiplicat. ¶ Ad qntuz dom. q q̄uis oīs homo naturalr sciam desideret: z sciam velit: nō tñ oēs volūt id per qd ad scientiā puenit. z sic quodāmodo ignorātia voluntariū efficit: non per se: sed per accidēs sicut z quodlibet malum.

¶ Utrum ignorantia excuset peccatum. II.

Ad secunduz sic pcedit. videt q ignorantia peccatum nō excuset. Primo per hoc qd dic glo. Ambro. Ro. ii°. Grauissime peccas si ignoras: sed qd aggrauat peccatum non excusat. ergo ignorātia non excusat peccatum. ¶ P. qui per ebrietatez hominez occidit: ꝓstat q per ignorantiā peccat. sed fm phm in 3° ethicorum talis meret duplices maledictiones. ergo ignorantia non excusat sed aggrauat. ¶ P. peccatuz additum peccato non excusat sed aggrauat: sed ignorantia peccatum est. vt dictum est supra. peccatū ergo non excusat. ¶ P. illud qd ꝓsequit omne peccatuz non pōt excusare vel alleuiare peccatū: qz sic de quolibet excusaret: sed ignorātia sequit omne peccatū: qz oīs malus est ignorās fm phm in 3° ethi. g idē qd pus. ¶ P. vt Beda dicit q̄tuor sunt penalitates que nos pctō pmi hois consequunt. s. ignorātia: ifirmitas ꝓcupiscentia: z malitia: sed malitia non excusat sed aggrauat peccatum: nec etiam cōcupiscentia: ergo videt q nec ignorantia nec infirmitas.

Contra. est qd apls pme Tym. p. dic. Misericordiam ꝓsecut sum: qz igno. fe. sz nihil puocat ad misericordiā: nisi peccatū excuset vel alleuiet. g ignorātia excusat vel alleuiat peccatū. ¶ P. oē peccatū est volūtariū fm Aug. g qd tollit vel diminuit rōnē volūtary excusat vl alleuiat peccatū: sed ignorātia est hoc: qz inuoluntariū per ignorātiā causat. vt phs in 4° ethi. dic. ergo ignorātia vel excusat vel alleuiat peccatum.

Respondeo dom. q ignorātia q̄dā ex toto excusat peccatū: q̄dā vo alleuiat in pte. q̄dam vo nec in toto excusat: nec in pte alleuiat. Et ad hoc euidentiā sciendū est q ignorātie diuisio triplr pōt sumi. Primo ex pte ipsius sciētis: qz quedā in ptāte sciētis: z B dr ignorātia vincibilis vel affectata: quedā aūt nō est in ptāte ei: z B dr iuincibilis. Sed B q ignorātia sit in ptāte ei q ignorat ꝓtingit duplr: qz vel est in ptāte ei fm se: sic qui ignorat aliquod pceptum qd statim scire posset: vel est in potestate eius quantum ad suā causam lz non in se. vt patet in

ignorantia ebry:quia ebrietas que est causa ignorantie in potestate eius fuit:non autem ignorãtia consequens:cum vsus rõnis impediat.Scõo sumit diuisio ignorãtie ex pte scibilis:est.n.quedaz ignorãtia ei⁹ qõ qs scire tenet:z B dr fm pbm ignorãtia vlis:z fm iurispitos ignorantia iuris:z hec variat in diuersis:vt supra dictũ est:qz quedã tenet scire vnus que nõ tenet scire alius.Quedã vo ignorantia est eius qõ qs scire nõ tenet:z hec est scia pticulariũ circũstantiũ in actu:quã pbs vocat ignorãtiã pticularis.Juriste vo ignorãtiã facti.Tertia diuisio sumit ex ordine ad actum: quedã eni ignorãtia est que est causa act⁹:qz si nõ ignoraret nõ faceret:z tũc dr per ignorãtiã peccare:z hui⁹ signuz est penitẽdo de actu:quedã vo est ignorãtia que nõ est causa actus:sed per accñs se hz ad actũ.Et fm hãc vt pbs i 4° ethicoꝝ.dicit.nõ dicit aliqs p ignorantiã facere.sed ignorans.vñ in actu talis nõ penitet:vt si aliqs credẽs accedere ad vnã mulierem accedat ad aliã:ad quã tñ accederet si eam nõ ignorasset.Quedã vo ignorantia est que quodãmodo affectũ peccati ꝛsequit:vt qñ ex ꝛcupiscẽtia peccati:quã volũtas nõ repmit:absorbet iudiciũ rõnis z pticulari opabili:fm q dr in 6° ethicoꝝ.q delectatio corrũpit extimationẽ prudẽtie:z hec est ignorãtia electionis fm quã ois malus dr ignorãs.¶ Dis ḡ visis sciendũ est q ignorãtia nõ excusat:nec minuit peccatũ:nisi fm q causat inuoluntariũ.non enim põt esse volũtarium qõ est ignoratum. Ignorãtia aũt que nõ est causa actus nõ causat inuolũtarium.vt pbs dicit in 3° ethycoꝝ.vnde illa nullo mõ excusat:nec diminuit peccatũ:sed solũ illa que est causa actus. Hec aũt põt excusare peccatũ vel in toto vel in pte:si eni sit talis ignorantia cui nullo modo admisceat rõ culpe:ex eo q ignorãtia est:sic excusat in toto:sic ignorãtia inuincibilis:z ignorãtia pticularis:adhibita tamẽ debita diligẽtia. Ignorãtia vo que rõnẽ culpe hz excusat qdẽ quãtũ ad aliquid.s.inquãtũ ignorãtia est:qz sic hz q inuolũtariuz causet:non aũt excusat inquãtũ culpa est:qz sic rõnẽ volũtary retinet:z ideo ignorãtia vlis excusat peccatũ sequẽs nõ ex toto:sed a tãto.Similr etiã z ignorantia vincibilis:siue sit fm se vincibilis:siue fm causam suã:duz tñ rei illicite operaz nõ dederit qñ ignorãtiã icurrit.si.n.operã rei licite dedisset moderate ignorãtia sequẽs culpã nõ bẽret:z ita põt sequẽs peccatũ ex toto excusare:vt pz in his qui exercitiõ spũaliũ opationũ in amẽtiam vertunt.

Ad primum ergo dõz.q ignorãs dicit grauissime peccare:nõ ppter quantitatẽ peccati sed ppter piculũ:qz duz morbũ nõ cognoscit medicinã nõ querit.Uel dicendum.q Ambrosius loquit de grauitate peccati:qõ est ignorãtia ipsa beneficioꝝ dei:qõ est grauissimum inter spẽs ingratitudinis:cum.s.homo beneficiũ nõ recognoscit.¶ Ad 2ᵐ dicẽduz.q ebrius homicida duob⁹ peccatis peccat.s.ebrietate z homicidio:ppter qõ dicit duplices maledictiones mereri:nihil tamẽ pbibet quin quãtitas sequẽtis peccati per ignorãtiã ex pcedẽti ꝛsequente minuat.vnde i pcessu argumẽti est figura dictionis:quia mutat discretũ in ꝛtinuum.¶ Ad 3ᵐ dicẽdum.q ignorantia ois que est peccatũ est etiã in ĩtellectu:sicut in subiecto z in volũtate:sicut in causa:vt supra dictum est.vnde fm hoc q est in intellectu:put.s.puat directã scientiã in actu minuit quantitatem sequẽtis peccati:nec ex eo habet q peccatũ sit:sed put est in volũtate:sicut in causa habet q peccatũ sit:z sic non habet qõ excuset:sed qõ ad peccatuz addat:z põt esse quãdoqz q plus ponderat ipsum peccatum ignorantie q̃ illud quod per ignorantiam de sequẽti peccato minuit.¶ Ad quartũ dicẽduz.q ignorantia que ꝛsequit omne peccatũ non est causa peccati vt dictum est. z ideo non excusat:nec diminuit peccatum.¶ Ad quintũ dicẽdum:q ignorãtia z ifirmitas habent q excusent peccatum vel in toto vel in parte ex hoc q causant inuolũtarium:malitia vo z ꝛcupiscẽtia magis volũtariuz augent:z ideo non excusant:sed aggrauãt peccatũ.z hoc dico si ꝛcupiscentia sumat pro actu volũtatis.si vo sumat p passione ꝛcupiscibilis trahente voluntatẽ quodãmodo renitentez: sic ꝛcupiscẽtia excusat:quia quãto aliquis maiozi tẽtationi succũbit minus peccat:sed hoc ad infirmitatẽ reducit.

¶ Expositio textus.

Que per tentationẽ fuerat ꝛuincẽd a) perimẽda.s.spirituali mẽte vt etiam corporali:vel a se:vel a viro:vel a deo: si de muliere intelligat:vt magister exponit (In eo tamẽ fuisse seductũ credi pt:q cõmissum veniale z.) Hoc itelligit vt supra dictuz est de veniali ex causa:z non ex genere:putauit eni q quia fecit vt vxoris mozẽ gereret q peccatũ suuz excusationis causam haberet z veniã de facili acciperet:z huiusmodi seductionis causa videt fuisse elatio mẽtis que ad suggestionẽ mulieris subrepsit:ex qua voluit lignũ vetitũ experiri.Cum enĩ experimẽtũ non sit:nisi de dubys:pz q ex elatione in quadam dubitatione adductus est eius rei puta expimẽti ligni vetiti:in quo etiam mulier seducta fuit (Tribus modis.vt ait Isidorus z.) videt q ĩsufficiẽter enumeret:qz quoddã peccatũ est etiã ex cõcupiscẽtia:de qua mentionẽ non facit.Et dicẽdum q peccatum ex cõcupiscentia pueniens ad peccatũ ex infirmitate reducit:non enim tuc solum est ex infirmitate peccatũ quãdo aliquis aliquo exteriozi impulsu peccat:sed etiam quãdo per tentationẽ carnis in peccatum labitur.(Que etiam ipsa peccatũ est z.) Hoc verum est si sit eozum que quis scire tenet:alias no: qz etiã habere volũtatẽ nõ sciẽdi geometriã peccatũ non est ei qui illã nõ pfitet p officiũ magistery.

¶ Quare deus permiserit hominẽ tentari sciẽs eum casurum. ¶ B.st. XXIII.

Preterea queri solet quare de⁹ hominem tentari permiserit quez decipiendum esse prescibat.Sed nõ essz laudabile homini:si ideo bene viuere posset:quia nemo male viuere suaderet:cum in natura posse:z in potestate haberet velle:non consentire suadẽti deo iuuante:z est gloriosius non consentire q̃ tentari non posse.Aduentur etiam quidam dicentes:cur creauit deus quos futuros malos prescibat.Quia preuidet quid boni de malis eorum esset facturus.Sic enim fecit eos:vt relinqueret eis:vnde aliquid faceret:z si culpabiliter aliquid facerent illum de se laudabiliter operantem inuenirent:a se babebant voluntatem malam:ab illo naturam bonam z iustam penam.Frustra ergo dicitur:non deberet deus creare quos prescibat malos futuros. Sciebat eniz bonis profuturos:z iuste pro mala voluntate puniendos.Addunt etiam . talez deberet hominem facere qui nollet omnino peccare.Concedimus quidem meliozez naturã esse que oino peccare nollet.Cõcedant z ipsi non